

A járőrtársi iskola története

1944. november elsejével a salgótarjáni iskolára vezényelték azokat a próbacsendőröket, akik már egy évet eltöltöttek különböző őrsökön.

A háború már az ország keleti területén folyt, így csak az ország nyugati és középső részéből jöhettek számításba a vezényelték, mintegy száztíz fő. Ezek különböző fegyvernemeknél szolgáltak, egy részük már a doni harcokban is részt vett.

A hallgatókat a katonai rendszer szerint szervezték meg, azaz rajokat, szakaszokat alakítottak ki. Rajparancsnokaik, ha lehetőség volt rá, gyalogos tisztesiskolát végzetek voltak. A terepen végrehajtott harci gyakorlatok mellett a SZUT és a BTK volt a mindennapi imádságunk. Folyt a tanítás, azonban a front közelebb kerülésével egyre több volt a katonaszökevény és a hadbírósi halálos ítélet. A városban egy tenispályán nyilvánosan agyonlőttek hat magyar katonát, a tüzet vezénylő tiszt karján nyilaskeresztes karszalag volt. A kivégzés megtekintését az iskola hallgatóinak kötelezővé tették. Háború volt, az élet pedig olcsó.

A városban és a környékén a nyilasok és a városi rendőrök összegyűjtötték a 15-17 éves fiatalokat azzal a szándékkal, hogy átadják őket a Füleken lévő kiegészítő parancsnokságnak. Meglepetésünkre az iskola egy rajára bízta ezt a feladatot. A kiegészítő parancsnokság előző nap tovább ment Losoncra, ahová már nem tudtuk követni, mert az utat állandóan aknavetővel lőtték az oroszok. A gyerekeket visszafordítottuk és elhagytuk Füleket. A városon kívül egy lovassal találkoztunk. Meglepetésünkre egy csendőrtiszt volt, akinek kérdésére jelentettük, hogy mi volt a feladatunk. Azt tanácsolta, hogy a gyerekeket engedjük el, mi pedig csatlakozzunk az iskolához amíg nem késő, mert az oroszok már túl közel vannak.. Mi ennek szívesen eleget tettünk, csatlakoztunk a Rapc községben lévő iskolához és jelentettük az eseményeket az iskola parancsnokának, aki ennek örült, hogy visszatértünk.

Egy napi pihenés után folytattuk utunkat a Nyitra folyó mentén, a Galánta melletti Taksonyfalvára.. Egy iskolában helyeztek el bennünket, ahol tovább folyt a tanítás.

A felsőbb szervek parancsára 1945.ápr.1.-én este elhagytuk a falut. Sajnos ennek nem minden hallgató tett eleget, tíz-tizenkét személy kivált közülünk, bevárták az orosz csapatokat és tüzet nyitottak rájuk. Mindnyájukat agyonlőtték, a falusiak temették el a halottakat. A háború után jártam ott és a falusiak mondták el nekem.

Az isloa szekérkaravánnal folytatta útját a Kiskárpátokon keresztül, Angernél léptük át az osztrák határt. Most már a németek által javasolt útvonalon mehettünk tovább. Krens városhoz közel, Langenloisban tartottunk pár nap pihenőt, mert egy társunk tüdőgyulladásban meghalt, őt kellett eltemetnünk. A falu temetőjében nyugszik.

Folytattuk az utunkat tovább Linz, Wels, Gmunden, a végcél. Itt egy kis fürdőhelyen Altmünsterben értük meg a háború végét. Kicsit izgultunk, hogy mi lesz a további sorsunk. A parancsnokunk gúliba rakatta a fegyvereinket és így vártuk az amerikai katonákat. Hamarosan megjelent egy dzsipen két amerikai tiszt, közülük az egyik magyarul szólalt meg. A parancsnokunk tájékoztatta arról, hogy kik vagyunk, kicsit elmosolyodott a gúliba rakott

fegyverek láttán, azután kezet fogtak és elmentek, mi pedig visszakaptuk a fegyvereinket, amiket ezután később mégis csak le kellett adni.

Két hét múlva átirányítottak bennünket Gmudentől északra Steiermühébe egy erdőbe, itt telepedtek le a miskolci hetedik kerületi csendőrparancsnokság őrsei, nagyrészt családjaikkal, a saját kezükkel épített barakkokban. Mi is ezt követtük.

Jó ideig nem volt gondunk. Nyár volt, a Traun folyóban fürödhettünk, csak akkor jelentkeztek a gondok, amikor fölértük a tartalék élelmünket és az amerikaiak sem támogattak tovább. Oda jutottunk, hogy a parancsnokunk, akinek a felesége és a kisgyereke is velünk volt, elhatározta, hogy a meglévő élelmiszert kiosztja. Bejelentette, hogy nem tartozik senki sem a parancsnoksága alá, oda mehet mindenki, ahova akar, mert a csendőrséget –bár törvénytelenül- de feloszlatta a kormány. Tájékoztatásul közölte, hogy odahaza az internálótábor vár ránk.

Egy héten belül megszűnt az utolsó járőrtársi iskola.

*Zólyomi József m.kir. csendőr főtörzsőrmester
Magyar Csendőr II. Évf. 2. sz.*